

Dokument nr. 8:29

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy,
Åse Gunhild Woie Duesund og Ola T. Lånke

Forslag fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy, Åse Gunhild Woie Duesund og Ola T. Lånke om å opprette etiske komiteer på sykehjem

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det eksisterer et stort behov for etisk refleksjon i pleie- og omsorgssektoren i møtet mellom ansatte og pasienter og pårørende. Mange ganger hver dag forekommer det situasjoner der det er nødvendig å reflektere etisk, både i forkant av en beslutning og i etterkant. Den siste tidens medieoppslag har hatt oppslag om enkelttilfeller som bekrefter bildet av pleie- og omsorgssektoren som en kompleks arbeidsplass.

Det sies at mennesket er i sin mest sårbare fase av livet idet man kommer inn i verden, og idet man skal forlate denne verden. Mange eldre avslutter livet på et sykehjem. Noen dør alene, også der. Dilemma knyttet til den enkeltes verdighet og å velge tiltak som verken forkorter eller forlenger livet er også sentralt. Det er i sin siste og ofte mest hjelpeløse fase av livet man kommer i tette kontakt med en profesjonell pleie- og omsorgsarbeider. Også da skal alle pasienter få dekket sine fysiske, mentale, sosiale og åndelige behov. Behovet for etisk refleksjon øker jo tettere man kommer et menneske. Derfor er behovet for å trå varsomt i aller høyeste grad til stede når et menneske er døende.

I en travel hverdag kan pleie og omsorg bli rutine, også i møte med døden. Å utvikle etisk dømmekraft kommer ikke av seg selv, men må løftes fram og gis rom. Med marginalisert bemanning og kompetanse blir dette vanskelig. Forslagsstillerne foreslår at det opprettes etiske komiteer på sykehjem som kan være en adresse for personalets dilemma, bidra til å utvikle

god dømmekraft hos de ansatte i pleie- og omsorgssektoren, og bidra til at pasienters og pårørendes møte og erfaringer med sykehjemmet blir best mulig.

I en etisk komité kan kompliserte etiske dilemmaer bli gjenstand for refleksjon, og det kan bidra til en etisk bevissthet som får konsekvenser for omsorgen man utfører.

Innen 1. januar 2005 skulle alle helseforetak ha opprettet en klinisk etisk komité for å bidra til å høyne kompetansen i medisinsk etikk for å kunne identifisere, analysere, og om mulig løse etiske problemstillinger relatert til pasientbehandling og omsorg.

Helseforetakenes kliniske etikk-komiteer realiserer dette gjennom å:

1. Fremme samtale og refleksjon om etiske problemer og dilemmaer.
2. På forespørsel, gi råd om hvordan konkrete etiske problemer kan løses, eller være et forum der ansatte i pleie- og omsorgssektoren kan få drøfte slike problemer prospektivt eller retrospektivt.
3. Bidra til bevisstgjøring om etiske dilemma knyttet til ressursbruk og prioritering.
4. Bidra til at pasienters og pårørendes møte med sykehuset blir best mulig.

Temaer som går igjen i komitéarbeidet er avslutning av livsforlengende behandling til døende pasienter, pasientinformasjon og kommunikasjon, medbestemmelse for pasient og pårørende, og prioriteringer i klinisk virksomhet. De fleste komiteene har et møte per måned på ca. 2-3 timer. I tillegg utføres en del arbeid mellom møtene av komitémedlemmene enkeltvis eller i mindre grupper. Komiteenes arbeidsmetoder varierer, men de fleste komiteene bistår i drøftingen av kliniske, etiske spørsmål og arrangerer ulike former for seminarer og kurs for de ansatte. Fle-

re komiteer har deltatt i utarbeidelse av interne retningslinjer for etisk vanskelige områder.

Grunnlaget for opprettelsen av etiske komiteer på alle sykehus ble lagt ved behandlingen av St.meld. nr. 26 (1999-2000) (Innst. S. nr. 172 (2000-2001) Om verdier for den norske helsetenesta. Stortinget vedtok enstemmig etter forslag fra regjeringen at etikkomiteer skulle opprettes ved alle norske sentral- og regionsykehus.

I innstillingen har en enstemmig sosialkomité følgende merknad:

"Komiteen mener det bør vurderes om kliniske etikkomiteer også bør omfatte sykehjem, psykiatriske institusjoner og omsorgen for psykisk utviklingshemmede."

Forslagsstillerne ber Stortinget anmode Regjeringen om å følge opp sosialkomiteens merknad på grunnlag av de gode erfaringene med etiske komiteer

på sykehus, og i første omgang opprette etiske komiteer på sykehjem. Opprettelsen av etiske komiteer på sykehjem bør skje i sammenheng med arbeidet med en plan for eldreomsorgen for fremtiden med utgangspunkt i et fokus på innhold og kvalitet. Forslagsstillerne ber videre Stortinget anmode Regjeringen om å fremme forslag til konkret utforming, eventuelt lovhjemling.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen, i sammenheng med arbeidet med en plan for eldreomsorgen for fremtiden, opprette etiske komiteer på sykehjem.

9. februar 2006